

قسمتی از کتاب " توضیح المسائل " ، نویسنده دکتر شجاع الدین شفا

شهربانو

چون مرکز اصلی تشیع مملکت ایران بود، از همان آغاز کار مکتب روحانیت مبارز مناسب دید که سادات بزرگوار، همانطور که از جانب پدر به خاندان رسالت میرسند، از جانب مادر نیز به خاندان سلطنتی ایران برسند تا " نسب از دوسو" برده باشند. و همان وقت این کشف تاریخی مهم صورت گرفت، که امام حسین، پدر امام سجاد، با شهربانو دختر یزدگرد آخرین پادشاه ساسانی ازدواج کرده و امام سجاد زاده این زناشویی بوده است؛ - " در احادیث معتبر است که شهربانو دختر یزدگرد پسر شهربار ساسانی با خواهرش " کیهان بانو "

یا " جهان بانو " در عهد عثمان یادر زمان خلافت امیرالمؤمنین ، در یکی از جنگهای خراسان اسیر شدند و به مدینه فرستاده شدند. امیرالمؤمنین عنوان این دو شاهدخت را از اسارت و کنیزی به عنوان دودختر محترم و آراد تغییر داد و مخیرشان کرد که خواستگار دلخواه خود را بپذیرند. شهربانو میان امام حسن و امام حسین برادر کوچکتر را قبول کرد و گفت که : " دختر دوشیزه را مردی دوشیزه باید " . و کیان بانو محمد بن ابی بکر رابه همسری خود برگزید . وقاسم بن محمد که از کیان بانو بدنیا آمد با علی بن الحسین سیدالطاهین که فرزند شهربانو است خاله زاده به حساب میآیند ، شهربانو شاهدخت ایرانی هنگام وضع نخستین حمل خود از دنیا رفت و نتوانست پسری مانند علی بن الحسین را در دامان خود ببیند . " (نقل از کتاب معصوم پنجم حسین سیدالشهداء ، تألیف جواد فاضل) .

بن افسانه ، بخصوص در دوران صفوی که تشبیه ارتباط تشیع با ایران مورد توجه و تشریح خاص سلاطین بود قبول عام یافت و احادیث متعدد در تأیید آن نقل شد، که البته اشکال کار همه آنها این بود که صحت این روایات با بدیبات تاریخ تطبیق نمیکرد . به این تناقض ، در کتاب تشیع علوی و صفوی جنبه اشاره شده است :

— علامه مجلسی در بحار الانوار ، جلد یازدهم ، پس از نقل اخبار چندش آوری درباره ازدواج امام حسین با شهربانو ، نقل میکند که مادر امام سجاد ، زین العابدین ، دختر یزدگرد بود که در زمان عمر اورابه اسارت به مدینه آوردند و او امام حسین را پندید و از او تنها یک پسر بدنیا آمد که همین امام سجاد است . (تذکر دکتور شریعتی : میدانیم که امام در سال ۳۸ هجری متولد شده است ، یعنی ۲۵ سال پس از ازدواج

مادرش با امام حسین (ع) درین قصه تصریح شده کسه
شهربانو از اسرای فتح مدائن است و عمر قصه داشت او را
بکشد و حضرت امیر نجاشی داد ... ولی سازندگان این
داستان منوجه نشده اند که وقتی میخواستند نشان دهند
که امام سجاد نواده یزدگرد است و مادرش شهربانو،
این اشکال پیش میآید که امام حسین باید در سال ۱۱
هجری ، در سن ۱۵ سالگی ازدواج کرده باشد ، و امام سجاد
فرزند او ، در سال ۲۸ متولد شده است ، و تصریح هم
شده که شهربانو جزوی قوزندی نباشد .

علامه مجلسی که منوجه عیب کار شده ، این را در حل
را برای رفع اشکال یافته است که بگوید : بعید نیست
که در این روایت کلمه عمر تحریف کلمه عثمان باشد ،
یعنی قضیه در زمان عثمان اتفاق افتاده ، اما بجای
عثمان ، عمر نوشته اند . اگر بتوانیم چنین اشتباهی
را ساور کنیم ، آن اشکال رفع میشود ، اما اشکال دیگری
شبه به آن پدید میآید . و آن اینکه باز میان نکست
یزدگرد و اسیر شدن خانواده اش بیست سال فاصله میافتد .
توجه علامه مجلسی از این که چرا شهربانو نام
خود را به حضرت امیرالمؤمنین " جانشاه " بیان کرد
و آن حضرت آنرا به " شهربانویه " تغییر دادند
بسیار جالب است ؛ " برای اینکه شاه از اسامی خدای
تعالی است ! "

این نیز جالب است که طبق حدیث موثق ، شهربانو
میگوید : من قبل از ورود لشکر اسلام به ایران مسلمان
شدم ، زیرا سبی خواب دیدم که حضرت پیغمبر همراه امام
حسین آمدند به خانه من در کاخ یزدگرد و آن حضرت در
خواب مرا برای امام علیه السلام عقد فرمود ، و شب بعد
نیز حضرت فاطمه علیها السلام آمد و مرا به اسلام خواند
و من مسلمان شدم . بدین ترتیب معلوم میشود که اول

مراسم ازدواج دختر مجوس یا شاه ساسانی با پسر پیغمبر
انجام گرفته است و بعد مراسم مذهبی ورود این دختر
به اسلام!

در حدیث معتبر دیگری که قبلاً نقل شد (صفحه ۳۰۲)،
خواندید که حضرت محمد عین همین کار را در مورد نرجس
خاتون نواده قیصر روم کرده، یعنی با تفاق امام حسن
عسکری در خواب به کنخ قیصر رفیق و نرجس خاتون را برای
امام علیه السلام عقد فرموده‌اند، و شب بعد نیز حضرت
فاطمه علیها السلام آمده و این دختر را مسلمان کرده‌اند،
ظاهراً راویان بزرگوار حدیث یا این نحوه کار را از عادات
خاص رسول الله میدانسته‌اند، یا ابداع دیگری بس—
عقلشان نمیرسیده است.